ORME

Bændelorm
Cestoda

Eschinococcus multilocularis
"Hundebændelorm"
Mennesket er mellemvært
1-4cm
Inficeres fra hovedværts (ræve) fæces
Sætter sig ofte i lever (til tider i lunge) og formere sig ved eksogen knopskydning (vokser udad); danner cyste, som derfor brister nemt og spredes
Symptomer som levercancer (cyste vokser infiltrativt og ekspansivt), smerter, hepatomegali, icterus, portal hypertension, ascites.
Høj mortalitet ved sekundær infektion
Metastasering forekommer
Diagnose ved anamnese, CT, UL
Behandling: 50% kan opereres (recidiv forekommer dog)
Mebendazol og Albendazol har en vis effekt på cystens størrelse

Diphyllobothrium latum
"Fiskebændelorm"
Sjælden i DK
*0,5*2cm (op til 10m)*
Fra rå fisk
Kan være symptomløs påvisning af æg i fæces (ofte store mængder)
Behandling: Praziquantel / Niclosamid

Tenia saginata
"Oksebændelorm"
Sjælden i DK
2-5m (op til 10m)
Fra råt oksekød
Somregel asymptomatisk men et sympton er: skræk og rædsel ved opdagelse af bevægelig enhed i fæces eller kravlende ned af benet.
Behandling: Praziquantel og Niclosamid

Eschinococcus granulosus
"Hundebændelorm"
Sjælden
Mennesket er mellemvært
3-6mm
Inficeres fra hovedværts (hunde) fæces
Sætter sig ofte i lever (til tider i lunge, nyre, peritoneum) og formere sig ved endogen knopskydning (vokser inddad); danner cyste, som ofte ikke brister (forkalkes)
Giver hydatidose
Symptomer skyldes somregel tryk fra cysten
Ved bristning ses ofte anafylaktisk shock og arterielle embolier
Diagnose udfra klinisk billede - punktur af cyste frarådes
Behandling: Kirurgisk fjernelse efter indgift af dræbende middel (klorhexidin)
Ellers Mebendazol / Albendazol

Tenia solium
"Svinebændelorm"
3. verdens lande
2-7m
Fra råt svinekød
Voksne orme (man er slutvært) er oftest symptomløst
Hvis man er mellemvært: Infektion med larver: cysticercose; intramuskulære knuder, CNS-symptomer (epeleptiske, motoriske), hydrocephalus, conjunctivitis, arytmier/død.
Behandling: Praziquantel og Niclosamid

Ikter
Trematoda

Shistosoma mansoni
"Blodikter"
*10-30*2mm (hunnen er længere og tyndere end hannen)*
Giver intestinal bilharziose
Inf. fra vand
Særkønnede
Lever i veneplekser omkring tarmen
Penetrerer huden, kravler til blodet, flyder til lunger, viderudvikler sig her, med blod til lever, færdigudvikler sig her, flyder parvis til tarm, lever, lunger
Symptomer på hudpenetration: feber, diaré, opkastning, hoste, mavesmerter (Katayama feber)
Ellers; blod i fæces, anoreksi, hepatosplenomegali, portal hypertension
Diagnose ved æg i fæces
Behandling: Praziquantel

Shistosoma haematobium
"Blodikter"
*10-30*2mm (hunnen er længere og tyndere end hannen)*
Giver vesikal bilharziose
Inf. fra vand
Særkønnede
Lever i veneplekser omkring blæren
Penetrerer huden, kravler til blodet, flyder til lunger, viderudvikler sig her, med blod til lever, færdigudvikler sig her, flyder parvis til blære, genitalier, lunger, hud, CNS
Ofte ikke symptomer på hudpenetration
Lette symptomer; hæmaturi, dysuri
Diagnose ved æg i fæces eller urin

Shistosoma japonicum
"Blodikter"
*10-30*2mm (hunnen er længere og tyndere end hannen)*
Giver oriental bilharziose
Inf. fra vand
Særkønnede
Lever i veneplekser omkring tarmen
Penetrerer huden, kravler til blodet, flyder til lunger, viderudvikler sig her, med blod til lever, færdigudvikler sig her, flyder parvis til tarm, lever,CNS
Symptomer på hudpenetration: feber, diaré, opkastning, hoste, mavesmerter (Katayama feber)
Ellers; Generelt værre symptomer; voldsom diré med slim og blod, anæmi, portal hypertension, ascites. Ved CNS: neuritis, paraplegi, motoriske og mentale forstyrrelser, coma
Diagnose ved æg i fæces

Andre:
Tarmikter: Fasciolopsis buski
Heterophyes heterophyea
Metagonimus yokogawa
Echinostoma-arter
Milde tarmsymptomer, behandles med Praziquantel
Leverikter: Clonorchis sinenesis
Opistorchis viverrini
O. felinius
Fasciola hepaticus
F. gigantica
Samme behandling
Lungeikter: Paragonimus-arter
kronisk produktiv hoste, evt brystsmerter
Samme behandling

Rundorme
Nematoda

Strangyloides stercoralis
Intestinal
Intestinal
Hudpenetrerende - klækkes i jord, larver penetrere hud, med blod til lunger, hostes op og synkes, til vokvne orme i tarm. Kan leve aparasitært
Mavesmerter, kvalme, vægttab, hududslæt
Alvorligere
Behandling: Thiabendazol eller Ivermectin

Wuchereria bancrofti
Foresager lymfatisk filariasis (elefantiasis)
Lever i lymfebanerne
*Han: 4 cm * 0,1 mm*
*hun: 9 cm * 0,25 mm*
Bruger myg som mellemvært - inficerer fra blod og reinficerer til blod
Lever i lymfeknuder op til 20 år
Ofte symptomløst, evt hæmmet lymfatisk flow med lymfødem
Kronisk kan give perifære ødemer, specielt scrotum og ben
Behandling: Diethylcarbamazin og Ivermectin

Ancylostoma duedenale
Necator americanus
"hageorm"
Intestinal
Tyndtarm
Hudpenetrerende - klækkes i jord, larver penetrere hud, med blod til lunger, hostes op og synkes, til vokvne orme i tarm.
Lokal rødme og kløe ved hudpenetration
Mavesperter, steatoré, eosinofili
Evt anæmi pga deres blodsugende tendenser i slimhinden
Behandling: Mebendazol og Albendazol

Trichuris triciura
"piskeorm"
Intestinal
coecum og appendix
Direkte smittende - æg klækker og bliver infektive umiddelbart efter fækal udskillelse
3-4 cm
Ofte symptomløs - evt. mavesmerter, opkastninger, diaré
Behandling: Mebendazol

Trichinella spiralis
"trikininen"
Intestinal
Tyndtarm
*2-4 * 0,05 mm*
Smitte via utistrækkeligt varmet/frosset kød, som indeholder muskeltrikiner
Larver invaderer tarmepithel, bliver voksne og reinvaderer tarm for at producerer flere larver. Disse penetrerer tarmvæg, går med blod til hjerte. Herfra spredes de til tværstribet muskulatyr - bliver til cyster, som efterhånden forkalkes
Kan være symptonfri eller dødelig...
Kvalme opkastning, mavesmerter, hududslæt, lungesymptomer
Migrationsstadie kan give feber, muskelsmerter, muskeløedem, hjertesvigt, meningitis
Diagnose ved muskelbiopsi
Behandling: Højdosis mebendazol

Ascaris lumbricoides
"spolorm"
Intestinal
Tyndtarmen
Indirekte smittende - æg udvikles i jord, indtages, larver penetrere slimhinde, til lunger, hostes op, synkes og er rigtige orme i tarme
*20-35 cm * 3-6 mm*
lever 10-12 mdr.
Symptomer ofte pga den immunologiske reaktion. Giver pneumoni ved vandring gennem lunger
evt leverabsces
mavesmerter, opkast, akut pancretitis
Påvises ved æg i fæces eller undertiden når de kravler ud gennem næsen
Behandling angriber kun de voksne orme: Mebendazol, Albendazol, Levamisol eller Piperazin
Prednisolon mod pneumonien

Enterobius vermicularis
"børneorm"
Intestinal
Prox. colon og distal ilium
Direkte smittende - æg klækker og bliver infektive umiddelbart efter fækal udskillelse
hun: 9-12mm
han: 2,5mm
Hun kravler ud af anus og lægger en masse æg, som klør hvilket medfører fæko-anal autoinfektion....
Oftest symptomfrit
Behandling: Pyrvin, Mebendazol eller Albendazol

Mia Sarah Fischer Jørgensen, 6. semester, 2008